

פרשת מצורע

הנגעים ולקחם

פרשת תזריע היא פרשה קשה הן מבחינת התוכן והן מבחינת ההסבר. קשה מאד להסביר את עניני הנגעים בכללן ובפרטן. אחדים מסבירים את הפרשה על רקע של רפואה ובידוד, חושבים כאילו הנגעים והסגרם נוסדו לפי חוקי הבריאות ונעשו כדי להרחיק את בני ישראל ממחלה מתדבקת.

גם ההלכות של נגעים הן עמוקות מאד וקשות יותר מכל שאר הלכות טהרות ולא רבים היו בקיאים בהן. בזמן הבית היו רבים עוסקים בזה, אולם אחרי החורבן רק יחידים התמחו בנגעים ואהליות. בתקופת התנאים הננו מוצאים שרבי אלעזר בן עזריה אומר לרבי עקיבא: עקיבא, מה לך אצל אגדה, כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהליות שהן חמורים ובהם אתה מחודד ולא באגדה (סנהדרין). נגעים ואהליות הן הלכות עמוקות ובימי האמוראים הצטיין רבה בר נחמני בהלכות אלה ואמר על עצמו: "אני יחיד בנגעים, אני יחיד באהליות". גם בקשת האדם מישראל בתפילתו הראשונה במוצאי שבת אחרי תפילת ערבית היא: "לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך", ברכה ומשאלה מיוחדת במינה. ואם כי פרשת נגעים לא מובנת לנו במובנה המעשי, יש הרבה מה ללמוד ממנה בשטח המוסר והרוח.

הרמב"ם בפירושו למשניות במסכת נגעים אומר: "וזה על דרך המוסר והתוכחה, הלא תראה שהם דברים בלתי טבעיים ואינן חללים טבעיים בשום פנים, לפי שהבגדים והבתים הם חומר דומם שלא יקרה בהם צרעת, אלא בקריאת התורה על הדמיון אשר זכרנו, וכן נגעי אדם תראה שישים הנתקים צרעת והוא חולי הנקרא חולי שועל, ויטהר הצרעת כאשר הפך כולו לבן, והוא תכלית הצרעת והיותר גדולה והיותר חזקה, ואמנם הם ענינים תוריים לפי מה שזכרנו" וכו'.

האלשיך אומר: "טעם ההסגר הוא כדי לחזור בתשובה. כי הצרעת באה על פתחי פיו מלדבר לשון הרע, על כן למען יתן אל לבו לתקן את אשר עוות, יצו האל שבהראות בו מראה הצרעת, יסגירנו הכהן שבעת ימים, למען ישיב אל לבו כי הסגיר בעד רוע ניב לשונו ולרמוז שיפתחו פתח התשובה וישים לפיו מחסום". וממשיך האלשיך: "לפיכך אין מוצאים בדורותנו מראות - נגעים, משום שהנגע הרי נגרם כתוצאה מזה שיש בו באדם חטא, וחלק הקדושה שבו אינו יכול לסבלו והוא דחקו אפוא החוצה בצורה של נגע, שהוא באמת מטמא. ברם, היה זה רק בדורות הקדמונים, כאשר חלק הקדושה שבאדם מישראל היה חזק ועצום אפילו אצל החוטאים, והיה בכחו לדחוק החוצה את מעט הטומאה, אבל בדורותנו אין כח קדושה עצום כזה, ולכן אין נגעים".

כמובא, הנגע הפופולרי ביותר שחז"ל התריעו כל כך עליו, זהו לשון הרע. בנגע זה נתפסים גדולים וקטנים גם יחד. בשם גדול בעלי המוסר רבי ישראל מסלנט זצ"ל אומרים שהסביר את הסמיכות של פרשת תזריע לפרשת שמיני, כי בפרשת שמיני מדובר על טמאות וטהורות - מה מותר לאכול ומה אסור, והיות ואנשים אינם זהירים מלצער את הזולת, לשפוך את דמו ולהרוג אותו בלשון הרע ורכילות, אם כי זהירים הם בעניני מאכלים אסורים, לכן הסמיכה התורה אחרי הטמאות והטהורות פרשת לשון הרע, להזהירנו שלא רק הטמאות אסורות לאכילה, אלא גם את האדם אסור לאכול ולשפוך את דמו.

מספרים על אחד מגדולי המוסר שחלה. בא אליו הרופא שבדק אותו ובקש להראות לו את הלשון. כשראה הלשון אמר הרופא: רבי, הלשון שלו אינה נקיה. על זה ענה הרב באנחה גדולה: ידוע לי, כי בעוונותינו הרבים, למי יש היום לשון נקיה ... ולכן נצטוינו "נצור לשונך מרע".

לפי דברי החפץ חיים זצ"ל, גם התלבושת ובגדים מהווים בימינו נגע גדול וגורם לכל מיני מכשולים וסכסוכים. הריצה אחרי בגדי פאר ומותרות מביאים למחלוקות ובמיוחד נכשלת בזה האשה, בכל מיני רכילות ולשון הרע, כדי להדביק את שכנתה, דבר המביא לקנאה ושנאה.

אולם הנגע הקשה ביותר הוא נגעי בנים, כדברי חז"ל במסכת סנהדרין על הפסוק "ונגע לא יקרב

פרשת מצורע

באהליך" - שלא יהא לך בן או תלמיד שמקדיח תבשילו ברבים. אוי לאותו הורה שבנו מקדיח תבשילו אפילו בינו לבין עצמו בחיים הפרטיים, גם אז הנגע עמוק בעור בשרו של ההורה, במיוחד אם מקדיח תבשילו ברבים שהנגע יצא לחוץ והצבור הרחב מצביע ומדבר על הנגע ואומר להורים ראו גידולים שגדלתם.

ברם, הילדים הם בבואה של ההורים כדברי הגמרא בסוכה ששיחת התינוק בשוק היא או של אביו או של אמו, ולכן הדרישה לתקון הנגעים צריכה להתחיל מההורים עצמם. כדי לשמור את הבית מנגעים, נתנו לנו חז"ל עצה מעשית: המדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה, עליו הכתוב אומר: "וידעת כי שלום אהלך".

עלינו לגרש את החושך מביתנו יחד עם כל הנגעים, נדליק את אור התורה ואז נזכה שיקויים בנו: "לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך".

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א